

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Kfv.I. 35.241/2023/8.

A tanács tagjai: Dr. Hajnal Péter a tanács elnöke;

Dr. Heinemann Csilla előadó bíró;

Dr. Tóth Kincső bíró;

Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit bíró;

Huszárné dr. Oláh Éva bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2.)

A felperes képviselője: név egyéni ügyvéd

Cím3

Az alperes: Alperes1

Cím1

Az alperes képviselője: Hajdu Ügyvédi Iroda (ügyintéző: név1 ügyvéd)

Cím4

A per tárgya: agrártámogatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes 17. sorszám alatt

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Veszprémi Törvényszék 12.K.700.401/2023/16. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Veszprémi Törvényszék 12. K. 700.401/2023/16. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozathozatalára utasítja.

A peres felek felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségének összegét 25.000-25.000 (huszonötezer-huszonötezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2015. június 01. napján az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához 2015. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről szóló 24/2015. (IV.28) MvM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) alapján fiatal mezőgazdasági termelők indulásához igényelhető támogatás iránti kérelmet nyújtott be, mely kérelmének az elsőfokú hatóság helyt adott és 40.000 EUR-nak megfelelő forint összegű támogatást állapított meg azzal, hogy a felperes vállalt üzemmérete 10.19 EUME értékű.

[2] A felperes 2021. augusztus 05. napján a támogatási összeg maradék 10 %-os mértékére kifizetési kérelmet nyújtott be, az üzemméret számítás alapjaként a 2020. évben benyújtott egységes terület alapú támogatási kérelemében szereplő adatokkal egyezően jelölte meg a gazdálkodásával érintett földterületeket és azok hasznosítását. Beadványában több másik tábla mellett megjelölte a ...16 fizikai blokkban található, 0.07 ha területű körömvirág hasznosítási kódú 1. sorszámú táblát, a 0.08 ha területű állandó gyepterület hasznosítási kódú 4. táblát és a 2.16 ha területű sötétgyepterület hasznosítási kódú 12. táblát. A 12. tábla vonatkozásában változás átvezetési nyilatkozatot tett, mely szerint sötétgyepterület termelés céljából az állandó gyepterület szántónak lett visszaállítva, ezért a táblarajz ráfed az állandó gyepterület területre. A fenti fizikai blokk 2020. szeptember 17. napján megosztásra került akként, hogy a felperes 1. és 12. számú táblája részben a ...16 fizikai blokkba 1. és 12. számú táblaként és részben a ...6416 fizikai blokkba 14. számú táblaként került besorolásra.

[3] Az elsőfokú hatóság 2020. június 08. napján helyszíni ellenőrzést tartott a felperes bejelentett területei vonatkozásában, mely alapján az 1. számú tábla esetében a körömvirág hasznosítási módot nem állapította meg, míg az 1. és 12. számú táblák együttes mért területét 2,1761 ha-ban, továbbá a mért területen belül szántó művelési ágot, azon túl pedig a gyepterület kaszált állapotát, annak feltörésének hiányát rögzítette. Az ellenőrzés a 12. tábla

vonatkozásában sötötök hasznosítást elismerte, míg a 14. tábla esetében 0.2618 ha mért területre állandó gyeep hasznosítást fogadott el.

[4] A felperes 2020. október 19. napján tábla szintű észrevételt terjesztett elő az 1. tábla vonatkozásában és új mérést kért arra hivatkozva, hogy az ellenőrzéskor a növénykultúra nem került kihelyezésre, és előadta, hogy a szaporító anyag megvásárlásáról és az értékesítésről számlával rendelkezik. Ennek hatására az elsőfokú hatóság 2020. november 20. napján ismételt helyszíni ellenőrzést tartott, melynek alapján az 1. tábla vonatkozásában 0.0742 ha területre körömvirág, a 12. tábla esetében 2.1019 ha területre sötötök hasznosítási módot elismerte, a mérésen túli terület állandó gyepeként történő hasznosítását azonban fenntartotta.

[5] A felperes 2020 évi egységes terület alapú támogatási kérelmének az elsőfokú hatóság határozatával helyt adott és 413.205 Ft összegű támogatás kifizetését rendelte el. A felperes 10 %-os mértékre benyújtott kifizetési kérelmét az elsőfokú hatóság 2022. február 08. napján kelt 3343450389 számú határozatával elutasította, és egyben megállapította a felperes támogatásban való jogosulatlan részvételét és 11.359.440 Ft támogatás visszafizetésére kötelezte. A felperes fellebbezése folytán eljár alperes az EUJF/3340-1/2022. számú határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta. Rámutatott arra, hogy a 10%-os kifizetési kérelem esetében a 4. évre vállalt 10.19 EUME üzemméretet a felperesnek teljesítenie kell. Hangsúlyozta, hogy a Jogcímrendelet 1. § (11) pontjára figyelemmel a támogatás szempontjából 4. évnél 2019. évet kellett tekinteni, és a kifizetési kérelmet 2021. július 01. és augusztus 31-e között kellett benyújtani. Az alperes kifejtette, hogy a 2020-ban benyújtott egységes terület alapú támogatási kérelemben feltüntetett területek és hasznosítási megjelölésük alapján, valamint az ellenőrzés során megállapított hasznosítás szerint a felperes üzemmérete 9.84 EUME értéket érte el, így nem teljesítette a vállalt 10.19 EUME méretet.

A Jogcímrendelet 11. § (13) bekezdés b) pontja, továbbá (15) bekezdésének b) pontjára figyelemmel a Jogcímrendelet 7. § (2) bekezdése szerinti üzemméretek szerinti változására tekintettel a teljes támogatási összeg visszafizetése jogszerű volt. Ezen túlmenően megállapította, hogy a felperes nem tett eleget a Jogcímrendelet 4. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt főállásban foglalkoztatottak létszámaára vonatkozó vállalkásának sem, és ezért további visszafizetési kötelezettséget terheli.

A felperes keresete és az alperes védírata

[6] A felperes keresetében elsődlegesen a határozat megváltoztatását és a visszafizetésre kötelezés mértékének 227.189 Ft összegre történő módosítását kérte. Másodlagosan az alperes határozatának hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését indítványozta. A felperes keresetében elismerte a munkavállaló foglalkoztatására vonatkozó kötelezettség elmulasztását, az ezzel kapcsolatos visszafizetési kötelezettséget. Sételmezte, hogy hiánypótlási felhívást nem kapott, illetőleg, hogy a hatóság figyelmen kívül hagyta a kérelméhez csatolt gazdasági napló adatait, amelyre vonatkozó ellentmondást az alperesnek tisztáznia kellett volna. Szerinte kizárólag technikai módosítással élt és jelezte, hogy az érintett területet egybefüggően műveli, azon sötötököt termeszt, így a 2,17 hektár terület nagyságból a 14. táblának „a levágása” jogsétő és annak hasznosítási módjának megváltoztatása is önkényes az alperes részéről.

[7] Előadta, hogy a ...16 fizikai blokkba sorolt 14. számú táblában is sötötököt termelt és rámutatott arra, hogy az Alap külterület .../10. hrsz. alatt felvett szántóművelésű ágú ingatlan összesen 2.32 hektár területéből 700 m² körömvirág, 800 m² állandó gye, míg 2.17 hektár területet sötötök termelés céljából hasznosította. Ezek alapján az üzemméret 10.44 EUME értékű, ezért az alperes határozata jogszabálysértő. Hangsúlyozta, hogy az egységes kérelemmel összefüggésben lefolytatott helyszíni ellenőrzésre olyan időpontban került sor, amikor a sötötök kultúra a vetéshez közeli időpont miatt még nem, a második ellenőrzés időpontjában pedig már nem volt látható, mivel addigra betakarításra került.

[8] A fentiekre tekintettel állította, hogy az alperes nem tett eleget a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének. Vitatta, hogy az egységes terület alapú támogatás iránti kérelemmel együtt változás vezetési kérelmet is nyújtott volna be és sérelmezte a sötötök ültetvény két fizikai blokkba történő átsorolását, valamint a 14. számú tábla tekintetében a jegyzőkönyvben megállapított növényzet rögzítését. A művelés, hasznosítás bizonyítása érdekében növényorvosa, falugazdász meghallgatását kérte, illetve igazságügyi szakértő bevezetését kérte a perben.

[9] Kifogásolta, hogy az alperes nem vette figyelembe a földhasználati lap adattartalmát, pedig annak adatai alapján megállapítható, hogy mely az ingatlanon milyen területen folytat művelést. Ezen túlmenően hivatkozott az Európai Unió Bíróságának C-312/93, C-34/73, C-424/10. és C-425/10. egyesített ügyekben hozott döntésére. Azzal érvelt, hogy az ítéletek szerint az uniós rendeletek előírásainak közvetlen hatályuk van, azok a nemzeti jogrendszerekben átültetés nélkül alkalmazandók, a tagállami szabályok legfeljebb csak pontosíthatnak az uniós rendelkezéseken, azonban azok alkalmazhatóságát, végrehajtását nem akadályozhatják.

A felperes támogatási kérelmének jóváhagyására az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005. EK rendelet (a továbbiakban: EMVA) alapján került sor. Erre figyelemmel pedig a Jogcímrendelet nem írhatja elő az EMVA-val ellentétes minimális üzemméretre vonatkozó szabályokat és az üzemméret eltéréssel összefüggésben a támogatási összeg visszafizetését. Szerinte az alperes tévesen értelmezte a Jogcímrendelet szabályait és az alkalmazott szankciókat.

[10] Az alperes védiratában a felperes keresetének elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felperes 2020. évre vonatkozóan egységes terület alapú támogatás iránti kérelmet nyújtott be, így a kifizetési kérelem elbírálásánál ennek adatait vehette figyelembe. Kiemelte, hogy a MePAR felülvizsgálata alapján a ...16 fizikai blokk megosztásra került, a felperes egységes terület alapú támogatás iránti kérelmének 8. pontja tartalmazta a 12. táblára indított változás vezetési bejelentést. Az így kialakult ...16 fizikai blokkba sorolt 14. számú tábla vonatkozásában állandó gye hasznosítást állapított meg és ez alapján került kiszámításra az üzemméret. Hangsúlyozta, hogy tényállástisztázási kötelezettségének eleget tett és az irányadó jogi előírásokat is megfelelően értelmezte.

[11] A felperes a perben előterjesztett érvelésében hivatkozott a Kúria Kfv.IV.35.350/2012/5. számú ítéletére, mely alapján a tényleges állapot és a nyilvántartás adatainak eltérősége esetén a tényleges művelésnek is jelentősége van. Arra is rámutatott, hogy a Jogcímrendelet 7. § (7) bekezdés alapján az alperes az eljárásban az egységes terület alapú támogatás iránti kérelem adatai alapján ellenőrzi a terület méretét és a hasznosítás

módját, nem pedig az egységes terület alapú támogatás iránti kérelmet elbíráló alperesi határozat adatait veszi figyelembe. Nyomatékosította, hogy a 2019. évben benyújtott egységes terület alapú támogatás iránti kérelmében is a 2020. évi kérelemben feltüntetett területeket jelölte meg a támogatás alapjául és akkor még a ...16 fizikai blokkazonosító alatt szereplő ugyanezen terület vonatkozásában ismertette, hogy a terület szántónak lett visszaállítva és az elgyepesedett területet felszántotta. A 2019. évre benyújtott támogatás iránti kérelmet mind a területek, mind a hasznosítási kódok vonatkozásában a hatóság elfogadta. Előadta, hogy szakmai véleménye szerint az elgyepesedés nem egy fél év alatt beálló állapot. Ezen túlmenően a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és Tanács 1306/2013. EU rendeletre (továbbiakban: EU. rendelet) hivatkozva állította, hogy az alperesi eljárás nem volt megfelelő.

Az elsőfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

[13] Egyrésztől nem osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy az EMVA források felhasználása körében külön ellenőrzés lefolytatásának lett volna helye és az egységes terület alapú támogatás iránti kérelem alaposságának ellenőrzése ne volna figyelembe vehető, ugyanis az EU. rendelet. 59. cikk (4) bekezdése lehetőséget biztosít a különböző támogatási forrásokból származó támogatások egységes ellenőrzésére. Hangsúlyozta, hogy a helyszíni ellenőrzésről jegyzőkönyv készült, melyre vonatkozóan észrevételezési lehetőséget biztosítottak, ekként felperesnek az Ákr. 2. § (2) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogai nem sérültek, hiszen az első jegyzőkönyv vonatkozásában észrevételezési jogával élt, ezért került sor egy újabb ellenőrzés lefolytatására. Az is rögzíthető, hogy a belső ellenőrzés és hasonlóképpen a második is, a 12. tábla vonatkozásában sötétök hasznosítást, míg a 14. táblában állandó gyepter hasznosítást igazolt. Ezen megállapításokkal szemben a felperes kifogással nem élt. Hangsúlyozta, hogy a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (továbbiakban: Támtv.) 38. § (8) bekezdése szerint az intézkedésekben való részvétel során az ügyfélnek kell a jogosultsági feltételek meglétét hitelt érdemlően bizonyítani. Emiatt a jegyzőkönyvekben foglalt megállapításokkal szembeni észrevételek elmaradása a felperes terhére esett.

[14] Megítélése szerint a felperes által csatolt iratok – gazdálkodási napló, vetőmag vásárlásáról szóló számla – önmagukban nem elegendők a helyszíni ellenőrzés során rögzített jegyzőkönyvi megállapítások, a tényleges használati mód megdöntésére, mivel a gazdálkodási naplóban rögzített tevékenységek, valamint a vetőmag felhasználásának eredménye, a kultúra megléte és annak termesztési területe a jegyzőkönyv alapján volt megállapítható. A felperes előadása ellentmondásos volt, hiszen a felperesi nyilatkozat ellenére a sötétök hasznosítási módot már az első ellenőrzéskor megállapították, ahogy a letermelést követően sem változtatták meg az érintett terület hasznosítási módját. Elfogadva a felperes azon előadását, hogy a terület nem egy fél év alatt gyomosodik fel, így szerinte az ellenőrök ténylegesen nem találhattak volna gyepter, amennyiben a felperes nyilatkozata helytálló.

[15] Nem értett egyet azzal a felperesi állásponttal sem, hogy a 12. számú tábla önkényesen az alperes döntéséből eredően került megosztásra, hiszen a felperes egységes kérelmében szereplő változásvezetési bejelentés alapján végezték el a megosztást és osztották fel az eredeti 12. számú tábla 2,17 hektár területét a kialakult 12-es tábla 1,9044 ha és a 14. tábla 0,2656 ha területére. Miután a hasznosítási módok tekintetében eltérést állapítottak meg, ez vezetett az EUME méret eltérő megállapítására is.

[16] A szankcióval kapcsolatban idézte a Jogcímrendelet 11. § (13)-(15) bekezdésében foglaltakat és erre hivatkozva jogszerűnek találta az alperes teljes összegre vonatkozó visszafizetési határozatát. Az alperessel egyezően a felperes 5. évre teljesített üzemméretét 9,84 EUME méretben állapította meg és miután a Jogcímrendelet 11. § (15) bekezdésének b) pontja alapján figyelemmel a Jogcímrendelet 7. § (2) bekezdés c) pontjában foglaltakra is, felperes által vállalthoz képest a teljesített üzemméret alacsonyabb támogatási összegű kategóriába esett, így jogszerű volt a visszafizetésre kötelezés. Egyetértett azzal az alperesi állásponttal is, hogy a vállalt támogatási feltételek nem teljesítése miatti támogatásból történő utólagos kizárás nem igazgatási szankció, erre figyelemmel nem lehet alkalmazni a felperes által hivatkozott EU. rendelet 63. cikk (2) bekezdésében írtakat.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását, ezzel egyidejűleg a megtámadott közigazgatási cselekmény megsemmisítését és a közigazgatási szerv új eljárás lefolytatására való kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

[18] Állította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem megfelelően tárta fel, jogerős ítéletében iratellenes tényállításokat tett a közokiratok vizsgálatát és értékelését tekintve, továbbá ítélete sérti a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. tv. (a továbbiakban: Kp.) 85. § (5) bekezdését, mert annak indokolása nem tartalmazza a bizonyítékok mérlegelése során irányadó körülményeket, illetve azon okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak vagy amelyek miatt egy bizonyítást mellőzött. Ezen túlmenően a bizonyítékokat nem a maguk összességében értékelte, mellyel megsértette a Polgári perrendtartásról szóló (továbbiakban Pp.) 2016. évi CXXX. törvény 279. § (1) bekezdését. Szerinte a jogerős ítélet sérti továbbá a Kp. 86. § (1) bekezdésében foglaltakat is, miután az ítéletben foglalt döntés nem terjed ki a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre. A bíróság nem elemezte kellő részletességgel a keresetlevélben foglaltakat, abból nem érthető meg világosan és egyértelműen, hogy mely bizonyítékok alapján és miért az adott tények fennállását állapította meg és az adott tényállásra mely jogi normákat vonatkoztatta, azokkal való összevetés után logikusan nem indokolta, hogy miért azt a jogi következtetést vonta le.

[19] Megítélése szerint a bíróság ítéletében figyelmen kívül hagyta a felperesi üzemméret számítását, a földhasználati lapokat, nem indokolta meg, hogy a 10,44 EUME üzemméretet miért nem látta igazoltnak, a számítás során nem volt figyelemmel a közigazgatási eljárás során már beszerzett adatokra, bizonyítékokra, így egyebek mellett a felperes által csatolt számlákra, közhiteles nyilvántartási adatokra és nyilatkozatra. Változatlanul érthetetlennek tartotta, hogy mi alapján került a sütőtők területből önkényesen 0,2656 ha levonásra és lett

gyepterületként történő hasznosításra kijelölve. Hangsúlyozta, hogy a 2019. és 2020. egységes kérelmében nem szerepel 14. számú tábla alatti terület, ilyen táblára a felperes kérelmet nem nyújtott be.

A hatóság tévedésből nem vette figyelembe sütőtők termesztés céljából a ...16 blokkazonosító alá került területrészt, annak ellenére, hogy az azonosan került művelésre és hasznosításra a 12. táblában szereplő területtel együtt. Felperes fellebbezésében és keresetében is levezette a 10,44 EUME méret teljesítésére vonatkozó álláspontját. Rámutatott arra, hogy növényorvosa és a helyi vadőr is igazolta állítását, akik munkájukból kifolyólag jól ismerték a területet, annak termőértékét és hitelt érdemlő módon tudják igazolni, hogy 2020. évben 2,17 hektár területen termesztett sütőtököt a földhasználati jogával érintett területből. Erre vonatkozóan tanúbizonyítás lefolytatására és szakértő kirendelésére tett indítványt keresetében, melyet az elsőfokú bíróság negligált. Kifogásolta a helyszíni szemle lefolytatásának időpontjait, tekintettel arra, hogy azokra olyan időben került sor, hogy amikor még a növények nem látszódtak szabad szemmel, illetőleg azt követően, hogy azok betakarítása megtörtént.

[20] Állította, hogy a szankció kiszabása ellentétes az EU rendeletben rögzített arányosság követelményével és ezzel kapcsolatban idézte az EU rendelet preambuluma 39. pontját, az 58. cikk (1) bekezdés d) pontját, 64. cikkét, 63., 64. és 77. cikkeinek előírásait. Szerinte a felperes nem követett el jogsértést, de ha az üzemméret számítás mégis az alperes számításával egyezően kerülne megítélésre, akkor nem tekinthető olyan mértékűnek a jogsértése, ami a kiszabott szankció alkalmazásának szükségességét vonná maga után. Szerinte a jogosultsági kritériumoknak meg nem felelés, mint szankció alkalmazását lehetővé tévő tárgykör azonosítása tévesen történt meg, a szankció aránytalanul magas, melynek mértékét és a megfelelés súlyosságát az elsőfokú bíróság nem vizsgálta.

[21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, érvelése szerint az elsőfokú bíróság a helyes tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott és a szankció alkalmazása során is a megfelelő jogi előírások alkalmazásával döntött.

A Kúria döntése és jogi indokai

[22] A felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.

[23] A Kúria a Kp. 115.§ (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108.§ (1) bekezdésének, továbbá a Kp. 120.§ (5) bekezdésének megfelelően a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem, csatlakozó felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között, a rendelkezésre állt iratok és bizonyítékok alapján vizsgálhatja felül.

[24] A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során azt vizsgálja, hogy a jogerős ítélet megfelelt-e a felülvizsgálati kérelmekben megjelölt jogszabályoknak, a Kp. 78. § (2) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli. A Kúria a bizonyítékok értékelését csak akkor tekinti jogszerűtlennek, ha az nyilvánvaló logikai hibában szenved, nyilvánvalóan ésszerűtlen, vagy megfelelő indokolás hiányában nyilvánvalóan önkényes.

[25] A Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 346. § (4)-(5) bekezdése az ítélet indokolása tekintetében előírja, hogy annak tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, továbbá a jogi indokolás körében az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

[26] A Kúria következetes, követendő gyakorlata értelmében a rendkívüli jogorvoslati eljárásban bizonyítás felvételének, a kereset elbírálásához szükséges tények megállapításának nincs helye. A Kúria érdemi döntést abban az esetben hozhat, ha a jogerős ítélet kétséget kizáróan tartalmazza a bíróság által megállapított tényállást, az annak alapjául szolgáló bizonyítékok értékelését és abból a bíróság – jogszabályi rendelkezésekkel és az általa megállapított tényekkel alátámasztott, okszerű jogi érveléssel bemutatott – jogi álláspontját (Kfv.I.35.507/2012/4., Kfv.I.35.467/2020/7.).

[27] A tényállás tisztázása csak az adott támogatási forma-, annak szabályai által meghatározott keretek között valósulhat meg. Az üzemméretre vonatkozó bizonyítás során ilyen kereteket határoznak meg a Támogatási tv. és a Jogcímrendelet szabályai.

[28] Egyrésztől nem vitásan a Tám. tv. 38. § (8) bekezdése alapján az intézkedésekben való részvétel során az ügyfélnek kell a jogosultsági feltételek meglétét hitelt érdemlően bizonyítania és az ügyfelet terheli továbbá a kérelemmel, illetve a pályázattal összefüggésben tett bármilyen nyilatkozatával, állításával, valamint mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által megállapított ténnyel szemben a bizonyítási kötelezettség. Másrésztől a Tám. tv. 43/B. § (1) bekezdése a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázási kötelezettségét írja elő, és ha ehhez nem elegendők a rendelkezésre álló adatok, bizonyítási eljárást kell folytatnia. A (2) bekezdés alapján a tényállás tisztázása során a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe kell vennie, és annak során minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas.

[29] A fiatal gazda támogatás központi eleme, hogy a támogatást elnyerő vállalja egy gazdaság létrehozását és annak működtetését 5 éven keresztül. A vállalt üzemméretet a támogatási időszak 4. évére kell elérni, ennek mérete EUME-ben kerül meghatározásra. Az EUME méretet az adott évben benyújtott egységes területalapú támogatás adataiból ellenőrzi a hatóság, olyan területre nézve, amelyre ilyen kérelmet nem nyújtottak be, a földhasználati nyilvántartás adatai az irányadók (Jogcímrendelet 7. § (7)-(8) bekezdései).

[30] A felperes 2020. év vonatkozásában rendelkezett területalapú támogatás iránti kérelemmel, tehát a hatóság elsődleges kiindulási pontja, az irányadó jogi előírások alapján ez lehetett. A hatóságnak tehát a 2020. évi egységes területalapú támogatási kérelem adataiból és nem pedig a 2020. évre megítélt támogatási határozatban foglaltakból kellett kiindulnia. Az elsőfokú bíróság ítéletében azonban nem a kérelem adatainak

tulajdonított jelentőséget, hanem e kérelem alapján a 2020. évre vonatkozó támogatás kapcsán lefolytatott ellenőrzésből és ennek kapcsán született döntésből indult ki, azt ott feltártakat tekintette mérvadónak. Nem ért egyet ugyanis a Kúria azzal az állásponttal, hogy kizárólag a 2020. évre benyújtott egységes területalapú támogatás iránti kérelmet elbíráló határozatból és az ennek ellenőrzése kapcsán lefolytatott helyszíni ellenőrzés, az arról készült jegyzőkönyv adatait kellene csak figyelembe venni. Kétféle támogatás megítéléséről van szó, még akkor is, ha a fiatal mezőgazdasági termelő vállalt EUME üzemméret teljesítését e kérelem adataiból kiindulva kell ellenőrizni.

[31] Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy az erre az évre vonatkozó kérelmében még nem került megosztásra a vitatott tábla, hiszen a változás átvezetésére csak 2020. szeptemberében (másodfokú határozat 9. oldal utolsó bekezdése szerint) benyújtott kérelme alapján került sor. Ekként a felperes nem volt abban a helyzetben, hogy a helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyv alapján felismerje, hogy a 12. tábla 2,17 ha terület egésze vonatkozásában a sütőtök termesztését nem ismerték el, és abból 14. tábla sorszám és ...16 blokkazonosító alatt 0,2656 ha-t leválasztottak és gyeppé hasznosításként ismerték el. Ez kizárólag az elsőfokú határozatból vált világossá számára. A jegyzőkönyvben rögzített hasznosítási mód cáfolására nyújtotta be növényorvosa és a helyi vadőr nyilatkozatait, amelyek értékelése a másodfokú határozatban elmaradt. Az alperes kizárólag a helyszíni ellenőrzésen felvett adatokra alapozta határozatát, nem vetette össze azokat a nyilatkozatokkal, amelyek a területen foglaltakról, nem tisztázta az ezekre figyelemmel keletkezett ellentmondásokat. Tényállás tisztázási kötelezettségének nem tett eleget, megsértette a Tám. tv. 43/B. § (2) bekezdésében írtakat.

[32] A jogerős ítélet indokolása a Kúria megítélése szerint erre tekintettel hiányos, mivel a felperes már a közigazgatási eljárás során végig, következetesen arra hivatkozott, hogy területét egységesen művelte, a művelésre vonatkozóan növénydoktora nyilatkozatát beterjesztette, továbbá keresetében ennek a ténynek az igazolására bizonyítást ajánlott fel. Ezek értékelése az elsőfokú bíróság téves kiindulási pontja miatt teljességgel elmaradt. Az ítélet indokolásában még utalás szintjén sem tér ki a felperes bizonyítási indítványaira, illetve azok mellőzésének indokaira. Nem ütköztette a felek eltérő ténybeli álláspontját a 2020-as évre vonatkozó egységes területalapú támogatás iránti kérelemben szereplő 12. tábla és annak megosztása következtében a 14. tábla területe és hasznosítási módja vonatkozásában, a rendelkezésre álló fényképfelvételek és nyilatkozatok, becsatolt dokumentumok (gazdálkodási napló) közötti ellentmondások nem kerültek feltárássra és tisztázásra. Mindaddig míg a felperes keresetében előadottak alapján az egységes kérelemben megjelölt 12. tábla 2,17 ha vonatkozásában a hasznosítás módja nem kerül tisztázásra nem lehet megítélni az alperesi számítás helyességét. Hangsúlyozza a Kúria azt is, hogy a perbeli esetben nem az egységes kérelemben megjelölt területek adatai a vitatottak, vagyis, hogy a felperes mely területen folytatott olyan gazdálkodást, mely az üzemméret számítás során figyelembe vehető, hanem a terület hasznosítási módja, amelyre vonatkozóan a bizonyítás lefolytatását a Jogcímrendelet előírásai nem zárják ki, sőt a Tám.tv. már hivatkozott rendelkezése kifejezetten előírja minden olyan bizonyíték felhasználását, amely a tényállás tisztázására alkalmas.

[33] Mindezek alapján megalapozottnak találta a Kúria a felülvizsgálati kérelem azon érvelését, hogy a bíróság a keresetben foglaltakat nem merítette ki, ezzel megsértette a Kp. 85. § (1) bekezdését.

[34] Nem ért egyet azonban a Kúria a felperesnek a visszafizetési kötelezettség arányosságával kapcsolatos jogi érveivel. A Kúria korábban már több határozatában – Kfv.I.35.082/2023/6. végzés, Kfv.I.35.141/2023/10. és Kfv.I.35.153/2023/8. számú ítéletek – megfogalmazta, hogy a mezőgazdasági támogatások közös eljárási szabályait a Támogatási törvény határozza meg, de ezen törvény felhatalmazása alapján –Tám. tv. 81. § - az egyes támogatási formákra további speciális normákat, jogokat, kötelezettségeket írhatnak elő az irányadó jogcímrendeletekben. A perbeli jogvitára irányadó Jogcímrendelet 11. § (13) bekezdés b.) pontja egyértelmű szabályozást tartalmaz, mikor kimondja, hogy az ügyfél támogatási jogosultsága megszűnik, ha a támogatási összeg fennmaradó 10%-ára vonatkozó kifizetési kérelmet elutasítják. A megszűnő jogosultság mértékének kérdését a Kúria a Kfv.V.35.355/2022/6. számú, a Kfv.I.35.003/2023/6. számú ítéleteiben már vizsgálta. Az ítéletek alapján a Kúria jelen tanácsa is osztja azt a végső következtetést, hogy a feltételek megvalósulásának hiányában az ügyfélnek nem csak a támogatási összeg 10%-ához való jogosultsága szűnik meg, hanem a teljes támogatási jogosultság.

[35] Nem elfogadható a felperesnek a jogkövetkezmény jogszerűtlenségével kapcsolatban EU. rendelet előírásaira történő hivatkozása sem.

[36] Az EU. rendelet (39) preambulumbekkezdése a következőképpen rendelkezik: „Az uniós költségvetés pénzügyi érdekeinek védelme céljából a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy meggyőződhetnek arról, hogy az alapokból finanszírozott műveletek ténylegesen megvalósulnak, és végrehajtásuk megfelelő módon történik. A tagállamoknak továbbá meg kell előzniük, fel kell tárniuk, és hatékonyan kezelniük kell a kedvezményezettek által elkövetett minden szabálytalanságot és kötelezettségszegést. Ezért alkalmazni kell a 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendeletet. Az ágazati mezőgazdasági jogszabályok megsértése esetén a tagállamok – amennyiben egyetlen uniós jogi aktus sem állapít meg az igazgatási szankciókra vonatkozó részletes szabályokat – nemzeti szankciókat vethetnek ki, amelyeknek hatékonynak, visszatartó erejűnek és arányosnak kell lenniük.”

[37] Az EU rendelet 58. cikkének (1) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy hozzanak meg minden szükséges intézkedést az Unió pénzügyi érdekeinek hatékony védelme és a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetése érdekében. A szankciók és más közigazgatási intézkedések, például a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetése közötti egyértelmű különbségtétel megjelenik az Euratom tanácsi rendelet előírásaiban. Annak 7. cikke megkülönbözteti a közigazgatási intézkedéseket és szankciókat, mely cikk rendszerszinten kapcsolódik a 4. cikk (1) bekezdéséhez és kiegészíti azt, amely rendelkezés az uniós jog általános elveként mondja ki, hogy minden szabálytalanság a jogosulatlanul megszerzett előny elvonását vonja maga után a jogosulatlanul szerzett összegek visszatérítésének kötelezettsége formájában. Az Euratom tanácsi rendelet 4. cikkének (4) bekezdése pedig félreérthetetlenül kimondja, hogy az e cikkben előírt intézkedések nem minősülnek szankciónak.

[38] A fentiek alapján az elsőfokú bíróság döntésének [85] pontjában kifejtettekkel a Kúria egyetért, a támogatásból történő kizárás nem igazgatási szankció, ezért az arányosság kérdésének vizsgálata nem merült fel.

[39] Összegezve a Kúria álláspontja szerint a felperes felülvizsgálati kérelme alapos volt abban, hogy a bíróság sem teljesítette a tényállás tisztázási kötelezettségét a hasznosítási mód körében, ezért Kp. 121. § (1) bekezdése a) pontja alapján szükségessé vált az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítása. Az új eljárásban az üzemméret számítás helyességének megállapítása érdekében tisztázni kell a korábbi 12. táblában szereplő terület hasznosítási módját a felperesnek a keresetben előterjesztett bizonyítási indítványai és a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján.

A döntés elvi tartalma

[40] *A fiatal mezőgazda vállalt üzemméretének ellenőrzésekor a hasznosítás módja tekintetében a bizonyítás lefolytatását a Jogcímrendelet előírásai nem zárják ki, a Tám.tv.43/B. § (2) bekezdése kifejezetten előírja minden olyan bizonyíték felhasználását, amely a tényállás tisztázására alkalmas.*

[41] *Az EU rendelet előírásai értelmében különbséget kell tenni közigazgatási intézkedés és szankció között, a támogatási jogosultság megszűnése esetére vonatkozó visszafizetési kötelezettség nem szankció, ezért az arányosság vizsgálata nem merül fel.*

Záró rész

[42] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[43] A Kúria a Kp. 115.§ (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 110.§ (3) bekezdésben írtakra figyelemmel csupán megállapította a peres feleket megillető felülvizsgálati perköltség összegét, annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz az eljárást befejező új határozatában.

[44] A Kúria 2024. január 1. napjától hatályos Ügyelosztási rendjének VI.6.1. pontja alapján - dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet tanácselnök 2024. január 3. napjától fennálló munkavégzés alóli mentesítésére tekintettel - a K.I. tanács ötödik tagja dr. Tóth Kincső tanácselnök (az ügyben bíró). A Kúria a feleket a tanács összetételében bekövetkezett változásról hivatalos feljegyzés megküldésével tájékoztatta.

[45] A Kúria végzése elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. január 11.

Dr. Hajnal Péter s.k.

a tanács elnöke

Dr. Heinemann Csilla s.k.

Dr. Tóth Kincső s.k.

előadó bíró

bíró

Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit s.k.

Huszárné dr. Oláh Éva s.k.

bíró

bíró